

105301

Protest!

Av Bjørn Bjørnsen

Sverre Hartmann knytter i Aftenpostens kronikk 6/10 kritiske bemerkninger til min kildebruk i «Narvik 1940». Jeg må dessverre be om plass selv i en kulturell regntid for å protestere.

Hartmanns anførsler gjelder tre unøyaktigheter han mener å ha funnet på side 116, 124 og 151 i min gjengivelse av det tyske materialet.

Den første er en henvisning jeg har gitt til hans egen bok «Spillet om Norge» s. 104 om Krancke-stabens arbeide. Jeg hevder at staben ikke kom noen vei med planleggingen. Hartmann sier at han på s. 104 ikke skriver om Krancke-staben, men om Gruppe XXI som overtok planleggingen etterpå.

Hartmann tar feil. Hvis han slår opp i sin egen bok en gang til vil han se at på side 104 gir han en rekke detaljer om arbeidet i Krancke-staben, om hvordan de begynte arbeidet med en reisehåndbok, skaffet kart «ad møysommelige veier», pumpet en geolog som hadde vært i Norge, m.v. Når vi vet at de ikke arbeidet mer enn i et par uker, at Hitler begynte å mase på dem etter «Altmark», at Falkenhorst fant planen ubrukkelig (de hadde selv overtatt hovedtrekkene fra en tidligere studie N, som muligens igjen bygde på et militærspill før krigen brøt ut), så er det ikke noen dristig påstand fra min side at de ikke fikk gjort noen særlig planlegging. Virkelig fart i arbeidet kom det med Gruppe XXI, som Hartmann også skriver. Men den beretningen begynner altså på side 103 i hans bok.

Den andre anførselen gjelder informasjonsgangen Sundlo—Hitler om den franske militærattachéens besøk i Narvik etter «Altmark»-saken. Hartmann kan ha rett i at min fremlegging er altfor kortfattet, men misvisende er den ikke. Jeg er ikke overbevist om at den meldingen som kom til det tyske utenriksdepartementet kl. fire om morgenen den 22. februar 1940 gikk direkte til Hitler. Det har hittil vært alminnelig antatt at Scheidt hadde bedre innpass i Rikskanselliet enn Bräuer. Jeg har en del gode grunner til å mene at dette er riktig. Hovedsaken er vi vel enige om: At denne meldingen kom til Berlin på meget kritisk tidspunkt, like etter «Altmark», mens tyskerne også var urolige over øket diplomatisk aktivitet i nord, allierte troppe- og flåtesamlinger m.m.

Den tredje anførselen er at jeg til beskrivelsen av den tyske etterretningssjefen Erich Prucks virksomhet i Norge har gitt en henvisning til en artikkel Pruck selv har skrevet om dette. I denne artikkelen står det ikke noe om at Pruck hadde vært i Romania, som jeg opplyser. Nei, det er sant. Abwehrs

innsats i Romania er velkjent og ikke noe hovedpunkt for meg. Jeg har nevnt det fordi den ble koblet til malmblokaden i Narvik. Denne detaljen er hentet fra et spesialarbeide, Heinz Höhne: «Canaris», München 1976, s. 360. Höhne skriver: «... sørget Canaris for at Pruck ble sendt til Romania i midten av oktober for å sikre oljeforsyningen som var truet av britiske sabotasjeaksjoner, med Abwehrcommandos. En avtale ble gjort med rumenernes etterretningssjef, general Moruzow. Den ga Abwehr tillatelse til å opprette en hemmelig organisasjon for oljebeskyttelse ved Donau.» Organisasjonen hadde hellet med seg. Den 9. april ble en stor britisk sabotasjegruppe arrestert. Nyheten druknet i andre begivenheter den dagen.

Jeg har ikke gitt en ekstra fotnote til dette spesialverket, dels fordi det bare gjelder en enkelt setning, dels fordi boken ikke er tilgjengelig i Norge og dels fordi interesserte nordmenn vil ha større interesse av Prucks egen artikkel. Det kan umulig være å omgå fakta «skjødesløst» som Hartmann nevner, at jeg gir supplerende opplysninger i tillegg til det materialet det direkte henvises til. «Narvik 1940» er overlesset med fotnoter allerede. Jeg har måttet reservere storparten til det britiske materialet som er hovedsaken.

Det tyske materialet må selvsagt være med for å gi leseren bakgrunn og tidsdimensjon. Hartmann har helt rett i at det er behandlet summarisk. Grunnen til det er at hovedlinjene i begivenhetene på tysk side ikke er vesentlig endret siden undersøkelseskommissjonen første gang la dem frem. Stoffet er kommentert og utfyllt av svært mange, og det er lett tilgjengelig for interesserte.

Jeg opplyser da at jeg følger hovedtrekkene i Undersøkelseskommissjonens, Hubatsch' og Looocks fremstillinger. Saken har bl.a. også den praktiske siden at boken ville ha blitt minst et par hundre sider tykkere om jeg skulle gjenta ting som andre — Hartmann blant dem — har behandlet før. Den er mer enn omfangsrik nok som den er, og nedskjæringen fra et flere tusen sider tykt råmanuskript har vært smertelig.

Jeg må gi Hartmann rett i at det gir en skjev balanse, i hvert fall volummessig, mellom tysk og alliert stoff. Detaljer og nyanser på tysk side blir skjematisk behandlet. Men en full oversikt over kjent materiale måtte også ha hatt med sovjetisk, finsk, amerikansk og svensk politikk som fikk betydning for saken, og da ville det ha blitt et 12-binds verk, og ikke en rapportasjebok om begivenhetene som førte Narvik — og Norge — inn på verdensarenaen.

Den. Dermed ble det gang er det ikke maza, bak Ketil Gudim. Karsten Bundgaard)

muligheten er tilstede gjennomføre et gjestespill ett, forteller Graff. is eventuelle tekniske, ske eller praktiske vansker kan ryddes av veio også Bergens-publikugledede seg over «Storlen altså ikke flere Osloeløbig — hvis da ikke ved et rent tilfelle klare ytterligere i plane-

ft

hos Tanum verfører sin om en kvall er vakkert jenter og lengtende nner mens seg med kjærtegner regner dem de utover ir unektelig erligheten. en maler i minnes man nr. 15 og nr. r anledning klinge rent ise strøk — r tapt.